

विन्ध्यावासिनीमा गरुड महापुराण

अर्जुनधारा, चैत २७। भाषापाको अर्जुनधारा -४ भाडावारीस्थित विन्ध्यावासिनी सिंहदेवी मन्दिरमा सातौ धार्मिक अनुष्ठान अन्तर्गत मंगलवारादेखि गरुड महापुराण नवाह ज्ञान महायज शुरू भएको छ ।

रामनवमीको अवसरमा आयोजना गरिएको उक्त महापुराणको उद्देश्य मन्दिर क्षेत्रको विकाससँगै मन्दिर परिसरमा राधाकृष्ण मन्दिरको निर्माण, मन्दिर क्षेत्रलाई आवश्यक भूमिकालाई निरन्तरता, मन्दिरमा स्वापना गरिएको अध्यक्षकोषको निरन्तरता लगायतका कार्यहरु सम्मन गर्न रहेको छ ।

मन्दिरको सभालामा मन्दिर व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष मनोज जोशीको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त महापुराणको प्रमुख अतिरिक्त अर्जुनधारा जलेवर धामका मुलाचक अग्निप्रसाद सिरदेले उद्घाटन गरेका थिए ।

उद्घाटन कार्यक्रममा भद्रपुर निवासी मुगरी र नीता खरेलबाट प्राप्त एक लाल एक हजार एक सय ११ रुपैयां बराबरको चेकबाट गल्ला र स्थानीय तेजबाहुदर खड्कालाई धान्याङ्गलाले उद्घाटन भएको थिए ।

सोही कार्यक्रमको अवसरमा पतञ्जली योग समिति अर्जुनधाराको सहायोजना र अर्जुनधारा -४ नं. वडा कार्यालयको व्यवस्थापना आगामी वैशाख ४ गते सम्पूर्ण योग शिविर सञ्चालन हुने समितिका सचिव एकदेव खनालले जानकारी दिए ।

विहान ४:३० देखि ६ बजेसम्म सञ्चालन हुने योगका प्रशिक्षकहरु पतञ्जली योग समिति भाषापाका अध्यक्ष देवी श्रिमिरे, अर्जुनधाराका अध्यक्ष विवराम प्रशिक्षण योगत

अध्यक्ष जोशीले मन्दिरको वर्तमान अवस्था र भावी योजनाबाटे प्रकाश पारेको कार्यक्रमसँग वडाप्रवाहादुर कटुबाल, पतञ्जली योग समिति अर्जुनधाराका अध्यक्ष मिश्र, दनुवार जागरण समाज भाषापाका सदस्य यस्मन दनुवार, गौतम नगर समाज अर्जुनधाराका वर्षिष्ठ उपाध्यक्ष भागवत गौतम, सामाजिक व्यक्तित्व लक्ष्मी न्योपाने लगायतले बोलेका थिए । वरिष्ठ उपाध्यक्ष पुंगे मार्को उक्त कार्यक्रमको सञ्चालक खनालले गरेका थिए । आगामी वैशाख ५ गते रामनवमी देवी श्रिमिरे गरेको छ ।

कार्यक्रममा कलशयात्रामा सहभागी इलाम-भाषापा मैत्री समाज नौमीती समूहलाई अध्यक्ष जोशीबाट पोशाकका लागि नगर पाँच हजार रुपैयां हस्तान्तरण गरिएको थिए ।

गरुडपाति पौडेलले नेपाल भौगोलिक, आध्यात्मिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिले उच्चमास स्थान भएको र हिमालायको काहामा अवास्थित सुन्दर र शान्त नेपालमा कैयौं महिमामय प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक स्थल तथा प्रकृतिको वरदानका रूपमा प्राप्तस्त नदीनाला, हिमगृहला, तालकुण, अश्रम वा तपोभूमिहरू रहेको उल्लेख गर्दै परापूर्वकलाई खेलाई तै हिमशृङ्गलालाट उद्गम भएको तपासना र उद्दीपनको विश्वेता चार पवित्र क्षेत्रमध्येको एक मानिएको पनि गतेता ।

गरुडपाति पौडेलले नेपाल भौगोलिक, आध्यात्मिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिले उच्चमास स्थान भएको र हिमालायको काहामा अवास्थित सुन्दर र शान्त नेपालमा कैयौं महिमामय प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक स्थल तथा प्रकृतिको वरदानका रूपमा प्राप्तस्त नदीनाला, हिमगृहला, तालकुण, अश्रम वा तपोभूमिहरू रहेको उल्लेख गर्दै परापूर्वकलाई खेलाई तै हिमशृङ्गलालाट उद्गम भएको तपासना र उद्दीपनको विश्वेता चार पवित्र क्षेत्रमध्येको एक मानिएको पनि गतेता ।

गरुडपाति पौडेलले नेपाल भौगोलिक, आध्यात्मिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिले उच्चमास स्थान भएको र हिमालायको काहामा अवास्थित सुन्दर र शान्त नेपालमा कैयौं महिमामय प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र ऐतिहासिक स्थल तथा प्रकृतिको वरदानका रूपमा प्राप्तस्त नदीनाला, हिमगृहला, तालकुण, अश्रम वा तपोभूमिहरू रहेको उल्लेख गर्दै परापूर्वकलाई खेलाई तै हिमशृङ्गलालाट उद्गम भएको तपासना र उद्दीपनको विश्वेता चार पवित्र क्षेत्रमध्येको एक मानिएको पनि गतेता ।

गरुडपाति पौडेलले आत्मरिक तथा वात्यन्तरको प्रवर्द्धनको व्यक्तिगत विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिका लागि सर्वेको एउटै मूलमन्त्र र एउटै गठबन्धन तहमा रहेको छ ।

गरुडपाति पौडेलले धर्मात्मक व्यक्तिगत विश्वको विवरणमा आवास्थित स्थानान्तरको अन्तर्गत अत्मसात गर्दै राजनीतिमा जो-जो जातजाता भए पनि दिगो विकास, सुशासन र मुलुकको समुदिक

संघीयता कमजोर भएकै हो ?

संघीयता कार्यान्वयनको दोस्रो कार्यकाल आइपुग्दा कोशी प्रदेशको राजनीतिक अस्थिरता अहिले फेरि विवाद र चर्चाको उत्कर्षमा छ । यो अस्थिरताले संघीयताको आलोचना मात्र भइरहेको छैन यसले सुशासन, समृद्धि र विकासमा समेत बाधा पुऱ्याइरहेको छ । कोशी प्रदेशमा पटक-पटक उत्पल भइरहेको विवाद, सत्ता प्राप्तिको लुच्छाँडी र अनैतिक प्रतिष्पर्धाले संघीयतालाई नै विट्ठुप बनाएको छ । गत वर्षको मंसीरमा सम्पन्न निर्वाचनपछि सबैमन्दा ठूलो दल एमालेका हिक्मत कार्की नेतृत्वमा प्रदेश सरकार बनाएको थियो । तर, संघको सत्ता समीकरण बदलिएसँगै सरकार परिवर्तन गर्ने र नयाँ समीकरणमा सरकार बनाउने अस्वस्थ प्रतिष्पर्धा शुरू भयो ।

कोशी प्रदेशको त्याही प्रतिष्पर्धाले पटक-पटक सरकार परिवर्तन भए । कहाँ नभएको जात्रा भयो कोशी प्रदेशमा, जहाँ सभामुख आफै मुख्यमन्त्रीको लागि हस्ताक्षर गर्न पुगे । नेपाली काग्रेसका उद्धव थापाको नेतृत्वमा बनाएको सरकारलाई सर्वोच्च अदालतले अस्वैधानिक ठहर गयो । एक वर्ष नपुङ्गे सरकार ढल्यो, नयाँ प्रक्रियाबाट फेरि सरकार बनियो । यसरी शुरुवात भएको अस्थिरताको चक्र निरन्तर चलिरहँदा अहिले मुख्यमन्त्री केदार कार्की फेरि संकटमा परेका छन् । केन्द्रमा भएको समीकरणको फेरबदलले कोशी प्रदेशलाई फेरि पनि संकटर्फ लेगेको हो । यहाँका उनन्यालीस सांसदले कार्कीलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएको एमाले प्रदेशसमा सचेतक रेवतीरमण भण्डारीले बताएका छन् ।

बहुमत सदस्यहरूले समर्थन फिर्ता लिएपछि मुख्यमन्त्री कार्की स्वतः अत्यमतमा परेका छन् । कार्की नेतृत्वमा रहेका तीन जना मन्त्रीले समेत पदबाट राजीनामा दिएका कारण कोशीको संकट भनै गहिरिएको हो । प्रदेशमा विकास भइरहेको यस्तो विकृति, विसंगति, चलखेल र गैरराजनीतिक संस्कारले संघीयताको विपक्षमा रहेकाहरूलाई बल पुऱ्याइरहेको छ । संघीयता शुरू भएको छ वर्षमा छ पटक मुख्यमन्त्री परिवर्तन भएको सल्लभते पनि देशलाई कमजोर र अस्थिर बनाउँदै लेगेको विश्लेषकहरूले टिप्पणी गर्दैछन् । यस्तो अवस्थाले संघीयता माथि प्रश्न खडा गर्ने र आन्दोलन गरिरहेका दल, समूह र परिवानादीहरूलाई नै सहयोग पुऱ्याइरहेको छ । मूलधारका भनिएका दलहरूबाटै भएका यस्ता अनैतिक तथा सत्ता केन्द्रीत गतिविधिले नै देशले निकास पाउँछ न त जनताको सपनाले आकार लिन सक्छ । त्यसैले ठूला भनिने दलहरूले नै यसलाई गम्भीरतापूर्वक लिनु पर्दै ।

सामाजिक सञ्जाल

पीडा पनि गजब कै हुँदो रहेछ । कर्सीलाई भन्न पनि नमिल्ने । मनमा युस्मिइ रहेन । आँशुले पहाल्न पनि नसकिने । अद्यूत । मानिसले बेहोनेर्नें ! के पीडा आतक हो ?

- किशोर नेपाल

दोष मात्र देख्नु पनि एउटा रोग हो कि क्या हो ? समाधानको उपाय निकाल जिम्मेवारिको महशुस हुन पर्छ जस्तो लाग्छ ।

- रेखा शापा

मौनतामा नै अन्तर दामी थेरै कुरा सुन्नै । जितै उमेर बढ्दै जान्छ, सायद मान्छे पनि कम बोल्ने जान्छ । किनभने त्यो मौनतामा नै हान्छे हात्रा प्रश्नका उत्तरहरू लगभग पाइसकेका हुन्छन् ।

- राजबल्लभ कोइराला

हरित रोजगारीको सम्भावना

नवराज पोखरेल

रोजगारी नेपाली वातावरणको आवश्यकता अनुरूपको नयाँ अवधारणा हो । प्राकृतिक स्रोत उपलब्ध भएका तर त्यसको समूचीत उपयोग हुँदै नसकिको नेपाल जस्तो देशलाई रोजगारी प्रबर्द्धन मात्रै होइन, विकासको अवसर पनि हीरत रोजगारीको अधारधारणाले पूरा गर्दछ ।

परिवाकासको आधार तर्थ गर्न पनि प्राकृतिक स्रोतलाई पहिलान गरी तितीहरूको उपयोगिताको खाका कोर्नु पर्दछ ।

हरित रोजगारीले उद्यम र आर्थिक क्षेत्रको वातावरणीय प्रभावलाई घटाउँछ । रोजगारीका कारण निर्माण गरिएका पूर्वाधार दिगो हुँच्चन् । पारिस्थितिक प्रणाली र जैविक विविधतालाई द्यान दिई उच्च दक्ष रणनीति मार्फत ऊर्जा, सम्पदी र पानी खात्र कम गर्ने गरी डिकार्बोनाइज अर्थ व्यवस्था र पूर्णरूपमा उत्पादन गर्नेबाट बच्चे फोहोर र प्रदूषणलाई घटाउँछ । त्यसैले

चालू आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को आठ महिनामा नयाँ तथ उपयोग दिसेको संल्या चाल राख उपर्युक्त दुई सय १० पुगेको छ । नेपालमा देशलाई रोजगारीलाई घटाउँदै यसको खाका कोर्नु पर्दछ । अनेक ग्रामीण र सहरी इलाकाका परिवारको नयाँ सुस्त केवल विवेशको सपनामा समय विताइरहेको हुँच्च । अनेक जब उत्पादनशील र क्रियाशील उपर्युक्त आउँछ, यो पुस्ता विदेश गइसकेको हुँच्च ।

यो परिस्थितिले जनसंख्याको घटाउँदै अवस्थालाई त देखाउँछ तरी, संगसंसै देशको खाका बनाउँदै लागेको छ । यसमा शैक्षिक गुणस्तर त एउटा कारण होला अन्य विषयले पनि यो अवस्था आएको छ । विदेश जानुको पहिलो कारण रोजगारी नै हो । दोस्रो हो-शिक्षा । तथाप्य देखाउँदै यसको अवस्था आएको छ । विदेश जानुको पहिलो कारण रोजगारी नै हो । आमो जीवन सहज बनाउन हरेक युवाले विवेशको सपना देखिएरहेको हुँच्च । जे-जटो भाँप पनि रोजगारी नै विवेश परिवर्तिको मूल कारण हो भए भर्ते ठम्बाउँ राख्न सकिन्छ । स्वदेशमा उपलब्ध तरीको खाका बनाउनुपर्ने नै एउटा कारण राख्न गर्ने गर्न आपालामा जारी र लक्ष्यालाई थेस सकिरहेको छै । त्यसैले उत्तीर्ण राख्न गर्ने दोस्रो तरीको खाका बनाउन हुँच्च । यसमा शैक्षिक गुणस्तर त एउटा कारण होला अन्य विषयले पनि यो अवस्था आएको छ ।

वातावरणलाई फाइदा हुने वा प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गर्ने वस्तु वा सेवाहरू उत्पादन गर्ने व्यवसाय वा काम नै हरित रोजगारी हो । अर्थात उत्पादन प्रीक्रियालाई वातावरणमैकी बनाउने वा कम प्राकृतिक प्रोत्त्रोग्राम गर्ने काम नै हरित रोजगारी हुन् । हरित

वन क्षेत्रो उच्च उपलब्धता भएको नेपाल जस्तो शेत्रमा हीरत रोजगारी बढाउनका लागि श्रोत परिवर्तिक संरक्षणमा जानुपर्ने । नेपालमा हरित रोजगारीलाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि निम्न उपयोग अपनाउन सकिन्छ :

स्वैच्छन्द्य पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी पनि अहो ।

स्वैच्छन्द्य पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी परिवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा जालाधार तहमा विकास र पूर्वाधारलाई उत्पादन सकिन्छ ।

हरित रोजगारीको पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी परिवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा जालाधार तहमा विकास र पूर्वाधारलाई उत्पादन सकिन्छ ।

हरित रोजगारीको पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी परिवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा जालाधार तहमा विकास र पूर्वाधारलाई उत्पादन सकिन्छ ।

हरित रोजगारीको पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी परिवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा जालाधार तहमा विकास र पूर्वाधारलाई उत्पादन सकिन्छ ।

हरित रोजगारीको पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुवैनुको खाका बनाउनुपर्ने । यसले रोजगारीको अवसर मात्र नदिएर विश्व सरकारको क्रियाकालाप नै विविध उपायमध्ये हीरत रोजगारी परिवर्द्धन गर्न सकेको खण्डमा जालाधार तहमा विकास र पूर्वाधारलाई उत्पादन सकिन्छ ।

हरित रोजगारीको पहिले त देशभित्रिका हीरत रोजगारीलाई राज्यले हेर्ने द्वितीय सकारात्मक हुनु पर्दछ । रोजगारीको क्षेत्रलाई व्यक्तिगत दुव

